

Висновки. Емоційна сфера дітей молодшого шкільного віку з порушенням інтелектуального розвитку розвивається з відхиленням від норми, прояв емоцій такий же, як і у дітей з нормативним розвитком, але характеризуються незрілістю та недорозвиненням. Їх емоції поверхневі, нестійкі, схильні до швидких, різких змін, неадекватні, непропорційні впливам зовнішнього світу за своєю динамікою. Тому в системі інклюзивної та спеціальної освіти потрібно враховувати особливості розвитку емоційної сфери молодших школярів з порушенням інтелектуального розвитку. Знайомство із психологією дітей з особливими освітніми потребами дає можливість побачити той шлях, слідуючи якому можна здійснити прямий і опосередкований вплив на емоційну сферу своїх вихованців з метою її розвитку, згладжування й корекції наявних недоліків.

Перспективи подальших досліджень. Проведення корекційної роботи з дітьми, які мають порушення в інтелектуальному розвитку .

Список використаної літератури:

1.Намазбаева, Ж. И., (1985), «Некоторые особенности личности учащихся вспомогательной школы», Алма-Ата, 289 с.

2.Федосеева, О.А., (2013), «Особенности развитию емоційної сфери розумово відсталого дитини», Молодий вчений, № 3 (50), С. 446-447.

**ДО ПИТАННЯ ПРО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ
ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДИХ УЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

УДК 373.5:316.6

*Дмитрова Тетяна Володимирівна,
Кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»,
Вальчук Ольга Анатолівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

Актуальність дослідження. Різнострамованість ціннісно-орієнтованих уподобань українських громадян стала однією з основних характеристик українського суспільства. У зв'язку з цим постає низка питань, безпосередньо пов'язаних з процесом політичної соціалізації.

Особливий інтерес викликає вивчення політичної соціалізації молоді, зокрема молодих учителів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певні аспекти політичної соціалізації розглядалися в роботах як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Об'єктом уваги дослідників є природа та механізми цього процесу (Г. Лассвел, Дж. Алмонд, С. Верба та ін.), вікова періодизація політичної соціалізації (Д. Істон, Дж. Денніс та ін.), можливості різноманітних інститутів соціалізації (Х. Ремшмідт та ін.), ефективність освітніх технологій і виховних прийомів на різних стадіях соціалізації (У. Бронфренбреннер та ін.), роль конвенційних норм в регуляції процесу соціалізації (Е. Берн, Е. Еріксон та ін.) тощо .

У зарубіжній та вітчизняній науковій літературі проблема соціалізації особистості аналізується у філософському, соціально-психологічному та психолого-педагогічному вимірах. Окремі аспекти становлення свідомості і регуляції поведінки розглядалися в працях Л. П. Ігуєвої, В. А. Петровського, С. Л. Рубінштейна, соціально-психологічні аспекти становлення особистості розкриті в працях К. О. Абульханової-Славської, Б. Г. Ананьєва, Г. О. Балла, А. О. Деркача, В. О. Васютинського, Л. М. Карамушки, М. Н. Корнева, Л. Є. Орбан-Лембрик, В. О. Татенка, Т. М. Титаренко; механізми соціальної взаємодії, проблема соціальних ролей, які виконує індивід, вікова специфіка процесу соціалізації відображені в працях Г. М. Андрєєвої, І. С. Кона.

Механізми підвищення ефективності соціалізації через освітньо-виховний процес розглянуті у наукових дослідженнях М. Й. Боришевського, І. В. Жадан, С. Д. Максименка, А. В. Мудрика, Д. І. Фельдштейна. Загальні проблеми політичної соціалізації, суть та зміст цього процесу проаналізовані в працях В. В. Москаленко, М. І. Пірен, Є. Б. Шестопаля; концептуальні основи параметрів політичної соціалізації представлені в наукових доробках В. Т. Циби; соціально-психологічні проблеми молоді в процесі політичної соціалізації досліджувалися Н. М. Дембицькою, М. С. Катаєвою, Н. М. Юрій та іншими науковцями (Пірен М.І., 2018).

Виділені напрямки дослідження об'єктивно відображають суть феномена політичної соціалізації, соціально-політичні чинники політичної соціалізації ст молодих учителів досі майже не досліджені. Існує певне протиріччя між нагальною потребою ефективного впливу на процес політичної соціалізації молоді через розуміння соціально- психологічних чинників цього процесу та недостатньою теоретичною розробленістю питань, пов'язаних із політичним становленням особистості. Прагнення

осмислити зазначені протиріччя, заповнити прогалини у дослідженні соціально-психологічних особливостей політичної соціалізації молодих учителів і визначило проблему нашого дослідження.

Мета статті. Мета даного етапу дослідження полягала в експериментальному вивченні чинників політичної соціалізації молодих учителів. Випробуваними у даному дослідженні виступали учителі Вінницької області у віці від 20 до 30 років. Кількість випробуваних становила 200 чоловік (100 чоловіків та 100 жінок). Дослідження проводилось протягом січня-лютого 2020 року.

Виклад основного матеріалу дослідження. На першому етапі експериментального дослідження було використано анкету і бесіду з кожним із молодих людей з метою дослідження ставлення кожного респондента до політичних подій у нашій країні, особистої участі у цих подіях, а також визначення окремих чинників політичної соціалізації. Використана нами анкета містила 20 питань, котрі, зокрема, розкривали довірливе ставлення молоді до Верховної Ради, уряду, чинного президента. Пропонувалося два варіанти відповіді: «так» або «ні». Завданням респондентів полягало у виборі відповідей на запропоновані дихотомічні питання.

За результатами обробки даних отриманих у результаті опитування виявлено, що молоді люди цікавляться проблемами політичного життя України (79%), разом з тим незначна кількість, а саме 21% такі питання не турбують. На запитання: «Чи задоволені ви політичним становищем, що склалося на даний момент в Україні?, відповіді: «так» - 11%, «ні» - 89%. «Чи довіряєте ви Верховній Раді?» «Так» - 14%, «ні» - 86%. «Чи довіряєте ви сучасному уряду?» «Так» - 8%, «ні» - 92%. «Чи підтвердив ваші сподівання Володимир Зеленський?» «Так» - 37%, «ні» - 63%. Можемо зробити висновок з врахуванням вищевказаних результатів сучасна учительська молодь цікавиться проблемами політичного життя України і намагається бути в курсі політичних справ. Молодь не задоволена політичним становищем, що сталося на даний момент в Україні. На основі опрацьованої наукової літератури робимо висновок, що сучасна молодь не довіряє ні попередньому парламенту, ні уряду, ні президенту.

Більшість молодих учителів були не задоволені діяльністю уряду та президента загалом. Володимир Зеленський не підтвердив ті сподівання, на які розраховувала сучасна молодь. Проте, ті молоді вчителі, котрі вважають основним завданням президента боротьбу за встановлення миру на сході України, майже одногосно підтримували Володимира Зеленського.

Також проведено дослідження ціннісних орієнтацій за методикою М. Рокіча. Аналіз ступеня актуалізації політичного ціннісного рівня в структурі свідомості молодих учителів дав змогу зробити висновок про переважання вибору політичного забарвлених ціннісних орієнтацій на емоційному рівні («подобається»), зменшення інтенсивності їхнього прояву на когнітивному рівні («важливо») та незначну представленість на дієво-практичному рівні («реалізую, займаюся в даний час»), про що свідчать дані як первинного статистичного аналізу, так і факторного. Причому найбільш значущими цінностями виявились не ті, які стосуються особистої активної участі молоді в політичному житті або свідчать про наявний пізнавальний інтерес до політичних подій, а ті, що торкаються глобальних суспільно-політичних понять: проблем політичного миру, свободи, захисту.

Ціннісна орієнтація на політичний мир і стабільність є досить вагомою як на емоційному так і на когнітивному рівні, проте низький відсоток інших політичних ціннісних орієнтацій свідчить скоріше не про важливість політичного миру та спокою у їх глобальному розумінні, а про необхідність особистої захищеності, безпеки та стабільності, які мають побутово-життєве забарвлення.

Проведене опитування серед молодих учителів, яке розкрило політичну тематику початку 2020 року, виявило недовіру та критику тогочасної політики. Розмежування у статевій диференціації щодо політичного життя України підтвердило збільшення чоловічої зацікавленості політичною ситуацією у нашій країні минулих років.

Чоловіки Вінниччини виявились більш активними учасниками політичного процесу. Визначено характер впливу особистісних параметрів (особливостей мотиваційної сфери, когнітивного стилю міжособистісної взаємодії, ціннісно-сміслових орієнтацій) на формування та особливості прояву ідейно-політичних настанов, політичних ціннісних орієнтацій і політичної поведінки учительської молоді. Характер конкретного ідейного спрямування психологічно зумовлений поєднанням характеристик когнітивного стилю міжособистісної взаємодії та ціннісно-сміслових орієнтацій, що дає змогу виділити психологічні типи прихильників існуючих політичних ідеологій серед молодих учителів.

Проведене дослідження дає можливість зробити наступні висновки :

Структуру ідейно-політичних уподобань учительської молоді Вінниччини на початок 2020 року складала в основному такі ідейні напрями: ліберальний націоналізм, поміркований націоналістичний консерватизм, суперечливий анархізм, догматичний консерватизм та

легітимний еколого-соціалізм. Виявлено Існування політичного розриву між актуалізацією політичних ціннісних орієнтацій на емоційному, когнітивному та дієво-практичному рівнях сприйняття, зменшення інтенсивності їхнього прояву на когнітивному рівні та незначна представленість на дієвому рівні. Основними видами політичної залученості серед політично активної учительської молоді були когнітивно-електоральна та дієво-практична, а політичної мотивації – ціннісно-орієнтована та інструментальна політична. Основними психологічними детермінантами прояву політичного ціннісного рівня свідомості є загальна структура ціннісних орієнтацій, у якій провідне місце посідають цінності соціального, етичного та пізнавального рівнів.

Результати дослідження дають змогу окреслити перспективи подальших теоретичних і практичних розробок, що впливають із його контексту. Перспективними, зокрема, можуть стати лонгитюдні дослідження динаміки формування та прояву політичної культури молоді, більш детальний аналіз когнітивно-рефлексивних механізмів її актуалізації, визначення особливостей прояву політичної культури у різних вікових, статевих, регіональних, професійних групах.

Список використаної літератури:

1. Васютинський В. Інтеракційна психологія влади/ Вадим Васютинський. – К., 2019. – 492 с.
2. Пірен М. І. Основи політичної психології. Навчальний посібник/ М. І. Пірен. – К.: Міленіум, – 2018. – С. 418

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СЛОВЕСНО -ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ

УДК 376.015.3-056.263

Драченко Вікторія Василівна,

*кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри психології,*

КВНЗ «Вінницької академії неперервної освіти»

Матвієва Ганна Юріївна,

*магістрант спеціальності 053 «Психологія»,
КВНЗ «Вінницької академії неперервної освіти»*

Актуальність проблеми. Діти з порушенням слуху, які опановують словесну мову, роблять це набагато пізніше ніж ті, щочують, тому потребують спеціальних зусиль з боку батьків, педагогів, вихователів.